

چالش اصلاح طلبان گزینه است یا آزمون پس داده دولت روحانی؟

تکرار ایده‌های روحانی

فرهنگ‌نگار؛ دقیقا ۱۰ روز تا آغاز فرآیند ثبت‌نام از داوطلبان شرکت در سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری باقی مانده است و برخلاف تمامی تذکرات قبلی و پیشنهادهایی که کارشناسان برای افزایش کیفیت در برگزاری انتخابات و در نهایت ارتقای فرآیند انتخاب و تعیین رئیس جمهور کشور می دادند امور چه در سطح حاکمیت و چه در سطح گروه‌های سیاسی با همان ترتیبات قبلی ادامه دارد و به اصلاح در بر همان پاشنه می چرخد. ۲۱ اردیبهشت ماه اولین روز ثبت‌نام از داوطلبان است. هیچ یک از گروه‌های سیاسی به جمع‌بندی نرسیده و همچنان این شرایط و اتفاقات غیرقابل پیش‌بینی و روزمره است که بیشترین اثر را بر تصمیم‌ها در این حوزه دارد.

این وضعیت هرچند برای اصولگرایان هم مصداق دارد اما اصلاح‌طلبان را بیشتر دچار چالش و نوسان در تصمیم کرد، چنان که در ایام اخیر و امروز که شما این متن را می خوانید بیشترین ابهام ممکن، فعالان سیاسی و چهره‌های شاخص این جریان را فرا گرفته است.

آنها با وجود اینکه از مدت‌ها پیش تلاش کردند یکی از مهم‌ترین مشکلات در مسیر کنش موفق سیاسی خود را با تشکیل نهاد اجماع‌ساز برای ساماندهی به فعالیت‌های تشکیلاتی و حتی لیدری خود مرتفع کنند اما بالاتر از آن هنوز چالش‌های مهمی تداوم دارد که ولو به ساختار سازی قابل‌اعتنا به تنهایی قادر به متوقف کردن ماسهین سیاسی این جریان هستند.

۱۱۱

تبعات تمام‌ناشدنی دولت حسن روحانی

آنچه امروز بیش از هر زمان دیگر برای فعالان سیاسی اصلاح‌طلب حتی بدنه رای آنها مشخص و روشن است ضرر و تبعات سنگین درآمیختگی با تیم حسن روحانی و دولت وی از سال ۹۲ تاکنون است.

با تداوم ناکارآمدی در عرصه‌های مختلف از جمله مسائل اقتصادی و تعمیق چالش‌های گوناگون برای زندگی روزمره مردم از جمله تورم افسارگسیخته‌ای که این روزها دویاره زندگی مردم را در دنور دیده بریزش بدنه اصلاحات همچنان سرسرت قبلی خود را حفظ کرده و با وجود نزدیک شدن انتخابات تغییری در آن ایجاد نشده است. در این میان اتفاقاتی چون اوج‌گیری کرونا بر خلاف اعلام قطعی رئیس‌جمهور مبنی بر فروکش کردن آن از موضوعاتی است که به مصائب این روزهای حامیان دولت دامن زده است. در این زمینه علاوه بر تاثیر مستقیمی که این ناکارآمدی ها روی تمایل عمومی برای شرکت در انتخابات داشته، این روزها برخی فعالان سیاسی اصلاح‌طلب نیز به نحوی از انحما تاثر از همین فضا تمایلی به مشارکت فعال ندارند و به عبارتی در حال طی همان طریقی هستند که در انتخابات اسفند ماه رفتند. این مساله با وجود حضور و تداوم فعالیت نهاد اجماع‌ساز نیز مشهود است.

صاعقه لورفتن فایل صوتی

بسیاری از اصلاح‌طلبان استفاده از بزرگ‌دیگ‌پلماسی و مساله سیاست خارجی آن هم با محوریت محمدجواد ظریف رایگانه راه برورفت از چالش کنونی می دانستند و همواره توصیف می کردند با کاندیداتوری وزیر امور خارجه دولت روحانی،

گفت‌وگو

زرها شجاعی، عضو نهاد اجماع ساز و دبیر کل مجمع زنان اصلاح طلب در گفت‌وگو با «فرهنگ‌نگان» به بررسی شرایط جدید اصلاح‌طلبان پس از عدم حضور سید حسن خمینی و احتمال عدم کاندیداتوری ظریف و جایگزین شدن آنها با چهره‌های کارگزاران پرداخت. او که پیش از این در دولت خاتمی، ریاست مرکز امور مشارکت زنان را برعهده داشته است، بیانیه انتخاباتی تاجزاده را اعلام موضع اصلاح‌طلبان برای انتخابات پیش‌رو قلمداد کرد. مشروح این گفت‌وگو در ادامه آمده است.

۱۱۱

باتوجه به منتفی شدن حضور سید حسن خمینی و احتمال عدم حضور ظریف برای کاندیداتوری، برنامه اصلاح‌طلبان برای ادامه مسیر چیست؟ آیا ممکن است اصلاح‌طلبان کاندیدایی نداشته باشند؟
مادر آستانه یکی از حوادث مهم و سرنوشت‌ساز کشور یعنی انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ قرار داریم و درحالی که فضای انتخاباتی بسیار سرد و مایوس کننده است، فشار و مشکلات اقتصادی مردم ناشی از تحریم و ناکارآمدی مدیریت کشور حاکم شده و از این رو پیش‌بینی می‌شود مشارکت ضعیف مردم در انتخابات آینده رقم بخورد. سیدحسن خمینی صرفا با توصیه رهبری در انتخابات حضور نخواهند داشت، ولی درمورد ظریف نمی‌توان به این صراحت و قاطعیت گفت؛ چراکه مساله انتشار فایل صوتی از محبوبیت ایشان کم نکرده و من فکر می‌کنم تاییدکنندگان صلاحیت و نهادهایی که می‌خواهند در این مورد تصمیم‌بگیرند آنگذر عاقل هستند که تحت‌تاثیر جوسازی ها و فضا سازی جریان خاصی که می‌خواهد از این موضوع برای خود کلاهی بیافد و به مقاصد سیاسی خود دست یابد، قرار نگیرند.

ظریف همچنان گزینه اصلاح‌طلبان است

فکر می‌کنید ظریف همچنان یکی از گزینه‌های اصلاح‌طلبان است؟

بله. او می‌تواند یکی از گزینه‌ها باشد و نمی‌توان به‌هیچ‌وجه گفت تایید صلاحیت نمی‌شود.

به‌هرحال اگر ظریف حضور پیدا نکند، در این‌صورت جبهه اصلاحات چه چشم‌اندازی دارد؟ آیا ممکن است به‌سمت چهره‌های کارگزارانی مثل محسن هاشمی یا جهانگیری برود یا ترجیح می‌دهد همچنان از گزینه اصیل‌تری مانند عارف و پزشکیان حمایت کند؟

ما برای تعیین کاندیداهای اصلاح‌طلب یک فرآیند تعریف کردیم؛ ابتدا ۱۰ عضو جبهه اصلاحات اگر کاندیدی را پیشنهاد کردند، این در فرآیند بررسی قرار می‌گیرد و تا شنبه این کار آغاز می‌شود، سپس چنانچه فردی یک‌سوم رای مجموعه جبهه اصلاحات را داشته باشد از او دعوت به‌عمل می‌آید که به جلسات جبهه بیاید و برنامه‌های خود را اعلام کند، سپس در جلسه بعدی جبهه مجددا درباره آن فرد رای‌گیری خواهد شد و شخص یا اشخاصی که دوسوم رای جبهه را داشته باشند، به‌عنوان کاندیدای اصلاح‌طلبان اعلام می‌شوند.

سیاست

۲

به همین سبب در انتخابات دور قبلی شوراهای اسلامی شهر و روستا، به خاطر عملکرد ضعیف در شورای شهر تهران از چشم‌ها افتاده و برگ مرحوم هاشمی هم امروز آنگذر قوی نیست که بتواند این ضعف را بپوشاند. او البته میانزدیک‌ترین افراد خانواده خود یعنی فائزه هاشمی هم دچار اختلاف است.

اسحاق جهانگیری اما به طریق اولی برچسب ناکارآمدی را برپیشانی خود دارد. از جمله کسانی است که در نظرسنجی‌ها رای منفی قابل‌تاملی دارد و می‌تواند در صورت حضور در انتخابات باعث شود خیلی‌ها بدون دلیل اجباری به کاندیدای قبیض رای بدهند. از همین حلامی‌توان تصور کرد کلیت‌های مردم در صورت کاندیداتوری جهانگیری میان مردم مکررا دست به دست شود.

نکته قابل‌توجه در این زمینه برای اصلاح‌طلبان البته یک مساله پیشینی است. بعد از انتخابات سال ۹۲ و حمایت‌اصلاحات از یک‌چهره غیر و نهائیت‌پشیمانی از این تصمیم، فعالان این جریان حداقل در سطح رسانه‌ها مداوم و مکرر از اشتباه بودن تصمیم قبلی و لزوم اصلاح آن سخن گفتند. بازگشت به اصلاح‌طلبی اصیل ودوری از کاندیدای اجاره‌ای محور تحلیل‌ها و تاکیدات چهره‌های این جریان در یکی، دو سال اخیر است و اگر بنا باشد از کارگزارانی‌ها حمایت کنند یعنی برعکس این دست اظهارات خود حرکت کرده‌اند. نهائیتا اینکه قرار گرفتن پشت‌سر فردی چون علی لاریجانی که حامیان سرسختی چون اعضای کارگزاران یا حتی بهزاد نبوی دارد، همه این تبعات یادشده را در سطح بالاتری برای اصلاح‌طلبان دارد و همین هم ممکن است اساسا چنین گزاره‌ای را منتفی سازد، چنان‌که بسیاری از اعضای نهاد اجماع‌ساز از جمله چهره‌های نزدیک به اتحاد ملت مخالفان اصلی چنین تصمیمی هستند.

■ تاجزاده به نمایندگی از تندروها

مصطفی تاجزاده چهره تندروی اصلاحات که معتقد به لزوم تغییرات بنیادین در سطح حاکمیت است، این روزها زرمزه کاندیداتوری دارد هرچند با توجه به سوابق امنیتی و مسائل‌های زیادی که در زندان بوده اساسا امیدواری به تایید صلاحیت ندارد. حضور یا عدم حضور تاجزاده چند نکته مهم دارد. اول اینکه او کاندیدای تندروهاست و این طیف معتقدند لو عدم تایید صلاحیت، حضور تاجزاده می‌تواند بازگو کننده منویات آنها در فضای سیاسی و افکار عمومی کشور باشد. آنها می‌خواهند از این فضا برای رساندن صدای خود به جوان‌ترها

زهر اشجاعی، عضو نهاد اجماع ساز اصلاح‌طلبان در گفت‌وگو با «فرهنگ‌نگان»:

اصلاح‌طلبان دوباره از زنگنه، ربیعی، آخوندی و جهانگیری استفاده می‌کنند

■ باید پدیده کاندیداتوری تاجزاده را قدر دانست

نکته دیگر این است که تاجزاده خط‌خود را از تحریمی‌ها جدا کرده و صرف‌نظر از اینکه تایید شود یا خیر، که البته اگر تایید شود حتما رای می‌آورد، ولی فضای گفتمانی که ایشان برای اصلاح ساختار مطرح کرده، به افزایش مشارکت مردم کمک می‌کند و باید این پدیده را قدر دانست.

باتوجه به اینکه اصلاح‌طلبان و خود تاجزاده در این هشت‌سال از دولت روحانی حمایت کامل کردند، چه حرف جدیدی برای اقناع مردم و ترغیب آنها برای مشارکت دارند؟

تاجزاده در بیانیه خود حرف‌های جدید را مطرح کردند. البته حمایت اصلاح‌طلبان از روحانی در شرایطی بود که ما هیچ کاندیدای دیگری نداشتیم و بین روحانی و عارف نظرسنجی‌ها نشان داد اقبال مردم به روحانی بیشتر است. بنابراین روحانی مورد حمایت اصلاح‌طلبان بود، ولی توجه داشته باشید دولت ائتلافی نبودند. آن دولت ائتلافی معنای خاص خود را دارد و اصلاح‌طلب هم نبودند. من نمی‌خواهم دفاع یا کاملا آن رانفی کنم و بگویم دولت هیچ کاری نکرده است؛ چرا که شرایط دولت روحانی شرایط بسیار سختی بود.

از دولت ائتلافی صحبت کردید، چه کسی از چهره‌های اصلاح‌طلب بود که می‌توانست در دولت روحانی باشد و نبوده است؟ از زنگنه و نجفی، ربیعی و جهانگیری و آخوندی و... با توجه به این امر چه اقدام جدیدی قرار است برای اقناع عمومی صورت گیرد؟

به‌نظر من دولت خاتمی دولت اصلاحات بود، یعنی اگر بخواهیم عملکرد اصلاح‌طلبانه یک دولت را مورد ارزیابی قرار دهیم، آن دولت، دولت اصلاحات بود.

کابینه و چهره‌های اصلاح‌طلب وزرا در دولت خاتمی و روحانی تقریبا یکی بوده است.

خیر. حضور پنج نفر از افرادی که قبلا در کابینه اصلاحات بودند یا اصلاح‌طلب شناخته می‌شوند نمی‌تواند بیانگر خط‌مشی اصلاح‌طلبی باشد. ما یک تفکر و ایده و خط‌مشی داریم و یک آدم اصلاح‌طلب داریم. بین اصلاح‌طلب و اصلاح‌طلبی باید تفاوت قائل شویم.